

Talepapir til samråd i folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg 16. september 2009

Hvad agter regeringen at gøre, for at fokus i forberedelsen op til klimatopmødet i forhold til de fattigste udviklingslande ændres, så den foruden fokus på klimatilpasning også kommer til at handle om den mere udviklingspolitiske og positive dagsorden om at skaffe energi til de 1-2 milliarder mennesker, der i dag er uden adgang til elektricitet?

Besvarelsen kan baseres på følgende:

- Jeg er meget glad for at få lejlighed til at orientere Miljø- og Planlægningsudvalget om Danmarks indsatser i udviklingslandene op til COP15 i København i december.

[Støtte til udviklingslandenes COP15-forberedelser og klimaindsatser]

- Den danske regering har støttet udviklingslandene bredt - dels for at styrke udviklingslandenes deltagelse og indflydelse i forhandlingerne om en ny klimaaftale, og dels for - med konkrete indsatser - at afbøde effekten af klimaændringer i udviklingslandene.
- Forhandlingerne op til COP15 er komplekse og mange udviklingslande har begrænset kapacitet til at deltage i de ofte meget tekniske forhandlinger. Danmark har derfor givet støtte via UNFCCC's deltagerfond, der vil sikre udviklingslandenes deltagelse i møder op til og under COP 15 i København. Derudover er der givet støtte til at styrke udviklingslandenes kapacitet til at deltage konstruktivt i og drage fuld nytte af de internationale klimaforhandlinger frem mod COP 15. Den brede deltagelse er nødvendig for at sikre holdbarheden af en aftale og vi har fra dansk side en særlig forpligtelse til at sikre, at de fattigste lande står godt rustet i forhandlingerne.

- Samtidig har Danmark støttet udviklingslandene til bedre at kunne modstå klimaforandringernes negative konsekvenser. Som en del af det danske Klimahandlingsprogram fra 2005 er klimaaspektet blevet en integreret del af det danske udviklingssamarbejde, hvor både fokus på klimatilpasning og fokus på vedvarende energi i udviklingslandene indgår som centrale elementer.

[Energi – integreret del af dansk udviklingssamarbejde]

- Jeg vil gerne understrege, at fokus på klimatilpasning i forberedelserne op til COP 15 og vigtigheden af at skaffe energi til verdens fattigste befolkningsgrupper går hånd i hånd.
- Adgang til vedvarende og bæredygtig energi for de fattigste og mest sårbare grupper i udviklingslandene er en del af regeringens udviklingspolitiske prioriteter for 2009-2013 og har været en integreret del af den danske udviklingsbistand siden Johannesburg-topmødet i 2002. Det er ydet et omfattende sæt af indsatser. Multilateralt såvel som bilateralt. F.eks. konkret gennem Verdensbankens energisektorprogram og gennem indsatser i programsamarbejdslandene. Og det er sket som en del af vores policy-dialog i f.eks. Verdensbanken og i forbindelse med EU's udviklingssamarbejde. Allersenest er det sket som opfølgning på Afrikakommissionens anbefalinger.

[Afrikakommissionens energiinitiativ]

- For de fattigste og mest sårbare lande i Afrika er adgang til bæredygtig energi helt afgørende for at nå 2015-målene. Vigtigheden af at sikre vækst og

udvikling i Afrika er baggrunden for, at Afrikakommissionen satte fokus på den private sektor og som et centralt element heri udvikling af vedvarende og bæredygtig energi. Regeringen har derfor som opfølgning på Afrikakommissionens anbefalinger besluttet at iværksætte indsatser for at støtte den private sektors rolle i udviklingen af det store uudnyttede potentiale for vedvarende energi i Afrika. Vi arbejder i øjeblikket på et konkret initiativ, der vil udmønte Afrika-kommissionens arbejde i praksis. Initiativet sigter på at øge adgangen til og produktionen af klimavenlig og vedvarende energi særligt i landområderne, som i dag ikke har adgang til energi. Initiativet gennemføres i samarbejde med Den Afrikanske Udviklingsbank. Samtidig har vi indledt et samarbejde med EU Kommissionen, som indenfor rammerne af EU's Energifacilitet også har sat fokus på at fremme den private sektors rolle i udbygningen af vedvarende og bæredygtige energiformer i Afrika.

- For at støtte op om styrkelsen af den private sektors rolle stillede vi allerede sidste år knap 10 mio. kr. til rådighed for et afrikansk energinetværk, der arbejder med kapacitetsopbygning og målrettet investeringsstøtte til afrikanske virksomheder. Formålet med støtten er at gøre små og mellemstore, afrikanske virksomheder dygtigere til at udvikle teknologier indenfor vedvarende energi og energieffektivisering, som kan være til gavn for de fattigste befolkningsgrupper.

[Omlægning af energistøtte fra bilateral til multilateral]

- Herudover har Danmark ydet betydelig støtte til energisektorprogrammer i en række programsamarbejdslande. I Nepal har Danmark støttet et

energisektorprogram, som ved sin afslutning i 2012 ventes at have forsynet op til 1 million mennesker med moderne energi, som leveres fra vandkraft og fra solen. I Burkina Faso har Danmark også ydet en omfattende støtte til modernisering af landets energiforvaltning.

- Vi må dog også konstatere, at store, bilaterale infrastrukturprojekter som f.eks. elektricitetsforsyningsprogrammer kræver ganske betydelige investeringer over en længere årrække. Denne type projekter gennemføres bedst af multilaterale udviklingsbanker. Med den øgede fokusering af dansk bistand må vi vælge fra og til. Regeringen har derfor besluttet gradvist at udfase de store bilaterale energisektorprogrammer.
- I stedet har vi lagt vægt på fokuserede og målrettede indsatser både i det mellemstatslige samarbejde i EU og via den multilaterale bistand. I dette arbejde ser vi gode muligheder for med en målrettet indsats at præge de store udviklingsinstitutioner i en mere bæredygtig og klimavenlig retning. I f.eks. Verdensbanken søger vi at påvirke bankens investeringsovervejelser, så de går i en mere bæredygtig retning med øget vægt på vedvarende energi til fattige befolkningsgrupper.

[Støtte gennem Verdensbanken]

- Danmark har gennem flere år støttet Verdensbankens indsats for at fremme udlån til vedvarende energi, samt for at banken øger sine aktiviteter på dette område. I 2005 blev der således ydet en bevilling på 45 mio. kr. til dette formål gennem bankens energiprogram, ESMAP. Den danske støtte har bl.a. medvirket til, at bankens udlån til lav-karbon projekter er syvdoblet fra

2003 til 2008 og at bankens målsætning om at øge sit udlån til vedvarende energiformål med 20 % om året er blevet overopfyldt.

- Som eksempel på den danske støtte til ESMAP kan nævnes det såkaldte "Light-Up Africa"-projekt, der støtter den private sektor i at udvikle og accelerere forsyningen af elektricitet til de fattigste områder i et stort antal afrikanske lande. Målet er at sikre forsyning af moderne, driftsikker, økonomisk overkommelig og bæredygtig energi til de fattigste områder. Det er anslået, at "Light-Up Africa" vil nå over 50 % af de 500 mio. mennesker i Afrika syd for Sahara, der i dag er uden adgang til moderne elektricitet.
- Den danske støtte til energiprogrammet ESMAP går i øjeblikket også til fremme af vandkraft i Peru og Nepal, vindenergi i Egypten og kapacitetsopbygning for vedvarende energi i Latinamerika og Filippinerne - projekter der alle vil bidrage til at øge adgangen til bæredygtige energikilder for de fattigste befolkningsgrupper.

[EU samarbejdet]

- Danmark lægger fortsat også betydelig vægt på samarbejdet med EU for at sikre, at energiaspektet integreres i EU landenes fælles udviklingspolitik. Det er derfor meget tilfredsstillende, at EU's energifacilitet er blevet genopfyldt med 200 mio. Euro for perioden 2009 til 2013. Faciliteten vil bidrage til udvikling af bæredygtig energi i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet med særlig fokus på øget adgang til bæredygtig energi for de fattigste befolkningsgrupper.

[Energi – også tema i den nye strategi for det fremtidige udviklingssamarbejde]

- Afslutningsvist finder jeg det vigtigt at nævne, at klima, energi og miljø forventes at blive centrale emner i den kommende strategi for dansk udviklingssamarbejde, der i øjeblikket arbejdes på og som planlægges udrullet i andet halvår af 2010. De fattigste landes mulighed for at udvikle bæredygtige energikilder vil være en voksende udfordring ikke kun på udviklingsdagsordenen, men også i vores udenrigs-, handels-, energi- og klimapolitik. Jeg forventer derfor, at den kommende strategi for udviklingssamarbejdet vil søge at bidrage til øget sammenhæng i Danmarks svar på disse globale udfordringer.

Kontoret for Miljø, Energi og Klima